

№ 691 від 29.09.2020р.

Голові Комітету Верховної Ради України з
питань аграрної та земельної політики
СОЛЬСЬКОМУ М.Т.

Копія: Міністру розвитку економіки,
торгівлі та сільського господарства
України
ПЕТРАШКУ І.Р.

*Щодо необхідності прийняття законопроекту від 18.06.2020 № 3680
«Про внесення змін до деяких законів України (щодо спрощення
процедур експертизи, реєстрації сортів рослин та обігу насіння)»*

Шановний Миколо Тарасовичу!

ГС «Всеукраїнський аграрний форум» (далі – ГС «ВАФ») від імені організацій-членів: ГС «Аграрний союз України», ГС «Всеукраїнська аграрна рада», Всеукраїнської асоціації громад, Асоціації «Союз птахівників України», ВГО «Українська аграрна конфедерація», Асоціації «Український клуб аграрного бізнесу» та «Насіннева асоціація України», яка представляє інтереси провідних селекційних компаній, постачальників та виробників насіння, звертаються щодо підтримки та якнайшвидшого розгляду у Верховній Раді проєкту Закону України від 18.06.2020 № 3680 «Про внесення змін до деяких законів України (щодо спрощення процедур експертизи, реєстрації сортів рослин та обігу насіння)» (далі – проєкт Закону) у поточній сесії Верховної Ради.

Необхідність застосування інноваційних підходів у сільському господарстві вимагає своєчасного доступу та наявності на ринку сортів/гібридів та відповідно, насіння, що є комерційним носієм сортів.

На сьогодні, селекційно-насінневі компанії, постачальники та сільськогосподарські товаровиробники потребують якісних та прогресивних змін у чинному регулюванні питань експертизи та реєстрації прав на сорти рослин, впорядкування механізмів ввезення та сертифікації насіння.

Ці регуляторні процеси є умовами для входження на ринок насіння та доступу товаровиробників до найновіших селекційних досягнень та реалізації експортного потенціалу галузі насінництва.

Відтак, створення належного законодавчого підґрунтя для роботи підприємств селекційного та насінневого напрямку, сільськогосподарських товаровиробників у конкурентному середовищі є нагальним та фундаментальним.

Окрім того, норми державної реєстрації сортів, яким передус державна експертиза, вимагають оновлення та відповідності до реалій сьогодення, оскільки

наявні не враховують міжнародних принципів і вимог, є бюрократизованими та повністю залежать від єдиного (уже більш ніж 20 років) виконавця експертизи.

Ускладнює ситуацію і відсутність чіткості у строках, переліку документів, дій та термінах ще на найпершому формальному етапі – подачі заявок на експертизу та діюче регулювання сортів рослин встановлює обов'язки суб'єктів-заявників, при цьому не визначає відповідальність суб'єкта, який забезпечує та проводить експертизу.

Усі наявні питання, що існують при реєстрації сортів, вирішує законопроект № 3680, адже основною його завданням є привести до реалій сьогодення статус експертизи сорту та встановити спрямованість на результативність і технологічність експертизи сорту, а не надання статусів, що призводить до бюрократизації процедур та ускладнення по формальним ознакам Варто відмітити, що наразі, лише в Україні, і лише експертиза сортів, як об'єктів, має спеціалізований статус державної науково-технічної експертизи, в той час, як у світі селекційна діяльність створення сорту не вважається науковою діяльністю.

Окрім цього, законопроект передбачає:

- усунення та скасування наявних дискримінаційних умов при поданні заявок на сорт селекціонерами та запобігання умов, коли діє практика відсутності прав у виробника та споживача насіння на охорону своїх прав, а також постійне перенаправлення до державного інституту чи державного підприємства на пошук рішень, які не є зрозумілими та непрозорими для виробника;

- введення електронного документообігу для державної реєстрації сортів й отримання дозвільних документів для ввезення дослідних зразків;

- врахування вимог Директиви ЄС 2002/55 щодо можливості комерціалізації насіння овочевих культур в частині обігу сортів овочевих культур;

виконання статті 42 Конституції України, відповідно до якої держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності, якою на сьогодні є сертифікація насіння (платні послуги). Діючий стан регулювання, суперечить державній політиці, коли не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція та те, що це суперечить положенням частини другої статті 25 й абзацу шостого частини першої статті 31 Господарського кодексу України, відповідно до яких органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції. До того ж діюча норма не відповідає статті 254 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, згідно з якою зловживання одним або декількома суб'єктами господарювання домінуючим становищем на території будь-якої зі Сторін є несумісним із цією Угодою;

- приведення у відповідність норм до законодавства ЄС щодо обігу сортів овочевих культур врахувати вимоги Директиви ЄС 2002/55 щодо можливості комерціалізації насіння овочевих культур, Регламентів Ради (ЄС) № 2100/94 від 27 липня 1994 р. щодо прав на сорти рослин у Співтоваристві (зі змінами внесеними Регламентом Ради (ЄС) № 2506/95 від 25 жовтня 1995 р., Регламентами Комісії (ЄС) № 1238/95 від 31 травня 1995 р. та № 874/2009 ЄС від 17 вересня 2009 р.); Регламенту Комісії (ЄС) № 1768/95 від 24 липня 1995 р. щодо правил застосування статті 14 (3)

Регламенту Ради (ЄС) № 2100/94 про права на сорти рослин у Співтоваристві (зі змінами внесеними Регламентом Комісії (ЄС) № 2605/98 від 3 грудня 1998 р.); Директив ЄС щодо торгівлі насінням, зокрема Директиви Ради 66/402/ЄС від 14 червня 1966 р. щодо торгівлі насінням зернових, 2002/57/ЄС від 13 червня 2002 р. щодо торгівлі насінням олійних і волокнистих рослин;

- забезпечення конкурентного підходу та умов сертифікації за якісним принципом, а не – платною послугою з інспекторським та примусовим підходом. Слід врахувати, що конкуренція є визначальним чинником у впорядкуванні цін, та ключовим, що запобігає диктату державних підприємств, які виконують владні адміністративні функції. Аналогічним має бути підхід і у сфері платних послуг сертифікації насіння на сортові якості.

Наразі існує нагальна необхідність у перегляді цілого ряду положень Законів України «Про насіння і садивний матеріал» та «Про охорону прав на сорти рослин».

Одночасно, відтягування розгляду законопроекту та невнесення змін до діючого законодавства зводить нанівець подальші дії через відсутність умов для розширення діяльності по вирощуванню насіння в Україні та доступу аграріїв до нових гібридів на рівні з іншими європейськими країнами.

Можливо, ряд технічних моментів, що регулюються вказаним законопроектом вимагають певного доопрацювання, та на думку виробників вони можуть бути доопрацьовані в рамках процедури другого читання.

Враховуючи надзвичайну важливість та нагальність ухвалення вищезгаданого законопроекту, просимо Вас, шановний Микола Тарасовичу, та членів Комітету з питань аграрної та земельної політики **підтримати проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законів України (щодо спрощення процедур експертизи, реєстрації сортів рослин та обігу насіння)»**, реєстраційний номер 3680 від 18.06.2020, якнайшвидше розглянути на засіданні Комітету та ініціювати включення до порядку денного найближчого пленарного засідання, а також сприяти його прийняттю за основу і в цілому.

Сподіваємося на розуміння та підтримку.

З повагою

Директор
ГС «Всеукраїнський аграрний форум»

М. ДІДУХ

Виконавчий директор
Насіннєвої асоціації України

С. ГРИГОРЕНКО